

ประโยค ป.ธ. ๓
แปล มคอเป็นไทย
สอบ วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๙

แปล โดยพยัญชนะ

๑. ทารกา มหากัสสปตเถร ปจฉโต อาคจณฺตํ ทิสฺวา อุปฺปนฺนสิเนหา ปิตฺติเวเคน
ปรีปนฺนสรีรา หุตฺวา ปจฉโย โอตฺตเรตฺวา เถรํ ปณฺจปฺปติฏฺฐิตฺน วนฺทิตฺวา ปฺนฺเว ปจฉิทธิ
สฺหิเยว อุกฺขิปิตฺวา คณฺหถ ฆนฺเตติ เถรํ วทิสฺสุ ๑ อถ เน เถโร อาท เอส สตฺถา
ภิกฺขุสงฺฆํ คเหตุวา รุกฺขมุเล นิสฺสินฺโน ตุมฺเห เทยฺยธมฺมํ อาทาย คณฺตฺวา ภิกฺขุสงฺฆสฺส
สํวาคํ กโรถาติ ๑ เต สาธุ ฆนฺเตติ นีวตฺติตฺวา เถเรน สฺหิเยว คณฺตฺวา ปฺนฺเว ทตฺวา
โธโลกยมาเน เอกมฺนฺต จตฺวา ปรีโณคาวสานเณ อุกํ อทฺสุ ๑ ภิกฺขุ อฺชฺฌายิสฺสุ ทารเกหิ
มุโขโลกเนน ภิกฺขา ทินฺนา สมฺมาสมฺพุทฺธํ วา มหาเถเร วา ปฺนฺเวหิ อฺปฺจฉิตฺวา มหากัสสปตเถรํ
ทิสฺวา ปฺนฺเว ปจฉิทธิ สฺหิเยว อาทาย อาคมีสุตฺติ ๑ สตฺถา เตสํ กถํ สุตฺวา ภิกฺขเว มม
ปฺนฺตเตน มหากัสสปเณ สทิสฺโส ภิกฺขุ ทวมนฺุสฺสานํ ปิโย โหติ ตสฺส จตฺตฺปฺจจยปฺุชฺ
กโรนฺติเยวาทิ วตฺวา อิมํ คาถมาท

สึลทสฺสนสมฺปนฺนํ

ธมฺมฏฺฐํ สจฺจวาทินํ

อตฺตโน กมฺมกฺุพฺพานํ

ตํ ชโน กฺุเรเต ปิยนฺติ ๑

ตตฺถ สึลทสฺสนสมฺปนฺนนฺติ จตฺตฺปฺปาริสฺสุทฺธิสึเลน เจว มคฺคผลสมฺปยุตฺเตน จ
สมฺมาทสฺสเนน สมฺปนฺนํ ๑ ธมฺมฏฺฐนฺติ นววิธเ โลกุตฺตรธมฺเม จิตฺํ สจฺฉิกตฺโลกุตฺตรธมฺนฺติ
อตฺถเ ๑ สจฺจวาทินนฺติ จตฺนํ สจฺจานํ สฬสฺสทากาเรหิ สจฺฉิกตฺตตฺตา สจฺจญฺญาเนน
สจฺจวาทินํ ๑ อตฺตโน กมฺมกฺุพฺพานนฺติ อตฺตโน กมฺมํ นาม ติสฺโส ลิกฺขา ตา ปฺุรยมาเนน
อตฺถเ ๑ ตํ ชนฺติ ตํ ปุคฺคลํ โลกิยมาทาชโน ปิยํ กโรติ ทฺุจกาโม วนฺทิตฺกาโม จตฺตฺปฺจจเยน
ปฺุชฺตฺกาโม โหติเยวาทิ อตฺถเ ๑ (ธมฺมปทฺุจกถาย ฌฺุโจ ภาโคหน้า ๑๕๒ - ๑๕๓)

แปล โดยอรรถ

๒. เอวํ วิปัสสิพุทธกาเล ปุณณกมมํ กตฺวา ตโต จโต เทเวสุ จ มนุสฺเสสุ
 จ สัสรนฺโต อิมสฺมี ภาทกปฺเป พาราณสียํ มหาโกเค เสฏฺฐิภูเล นิพฺพตฺติตฺวา
 พาราณสีเสฏฺฐี นาม อโหสิ ฯ เอกทิวสํ ราชูปฏฺฐานํ คจฺจนฺโต ปุโรหิตํ ทิสฺวา กิ
 อจฺริย นกฺขตฺตมฺหุตฺตํ อุปชาเรธาติ อาท ฯ อาม อุปชาเรมิ ก็ อณฺณํ อมฺหากํ กมฺมฺนฺติ ฯ
 เตนฺหิ กิทิสํ ชนฺเปทจฺริตฺตฺนฺติ ฯ เอกํ ภายํ ภวิสฺสตีติ ฯ ก็ ภายํ นามาติ ฯ ฉาตกภย
 เสฏฺฐีติ ฯ กทา ภวิสฺสตีติ ฯ อิตฺโต ตินฺณํ สวฺจฺจฺจฺรณํ อจฺจเยนาติ ฯ ตํ สุตฺวา เสฏฺฐี พหุ
 กสิกกมมํ กาเรตฺวา เคเห วิชฺชมานธเนนาปิ ธนฺณเมว คเหตฺวา อทฺตเตรธานี โภฏฺฐสถานิ
 กาเรตฺวา สพฺพโภฏฺฐเจ วิหิณํ ปุเรสิ ฯ โภฏฺฐเจสุ อปฺปโหนฺตฺสุ จาภฺวาทินิ ปุเรตฺวา อวเสส
 ภูมียํ อวาวุํ กตฺวา นิชนิ ฯ นิธานาวเสสํ มตฺติกาย สหฺธี มทฺทิตฺวา ภิตฺติโย ลิมฺปาเปสิ ฯ
 โส อปฺเรน สมเยน ฉาตกภเย สมฺปตฺเต ยถานิกฺขิตฺตํ ธนฺณํ ปริภุญฺชนฺโต โภฏฺฐเจสุ จ
 จาภฺวาทิสฺสุ จ นิกฺขิตฺตธฺนฺเว ปริภุชฺเณ ปริชเน ปกฺโกสาเปตฺวา อาท คจฺจณฺ ตาตา
 ปพฺพตํ ปวิสิตฺวา ชีวนฺตา สุภิกฺษกาเล มม สฺนฺติกํ อาคนฺตุกามา อาคจฺจณฺ โน เจ
 ตตฺถเวว ชีวธาติ ฯ (ธมฺมปทฺฏจกถาย สตฺตโม ภาโค/หน้า ๓๐)

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมงกับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๓ แปล มคธเป็นไทย

แปล โดยพยัญชนะ

๑. อ.เด็กชาย ท. เห็นแล้ว ซึ่งพระเถระชื่อมหากัสสปะ ผู้มาอยู่ข้างหลัง เป็นผู้มีความรักเกิดขึ้นแล้ว เป็นผู้สรีระเต็มรอบแล้ว ด้วยกำลังแห่งปีติ เป็น ยังกะระเข้า ท. ให้ข้ามลงแล้ว (วาง) ไหว้แล้ว ซึ่งพระเถระ ด้วยการตั้งไว้เฉพาะซึ่งองค์ห้า ยกขึ้นแล้ว ซึ่งขนม ท. กับด้วยกะระเข้า ท. นั้นเทียว กล่าวแล้ว กะพระเถระว่า ข้าแต่ท่านผู้เจริญ อ.ท่าน ขอจงรับ ดังนี้ ฯ ครั้งนั้น อ.พระเถระ กล่าวแล้ว กะเด็กชาย ท. เหล่านั้นว่า อ.พระศาสดานั้น พาแล้ว ซึ่งหมู่แห่งภิกษุ ประทับแล้ว ที่โคนแห่งต้นไม้ อ.เธอ ท. ถือเอาแล้ว ซึ่งไทยธรรม ไปแล้ว จงกระทำ ซึ่งการแบ่ง แก่หมู่แห่งภิกษุสงฆ์ ดังนี้ ฯ อ.เด็กชาย ท. เหล่านั้น รับพร้อมเฉพาะแล้วว่า ข้าแต่ท่านผู้เจริญ อ.ดีละ ดังนี้ กลับแล้ว ไปแล้ว กับด้วยพระเถระนั้นเทียว ถวายแล้ว ซึ่งขนม ท. ยืนมองอยู่แล้ว ในที่สุดข้างหนึ่ง ได้ถวายแล้ว ซึ่งน้ำ ในกาลอันเป็นที่สุดแห่งการบริโภค ฯ อ.ภิกษุ ท. พังโทษแล้วว่า อ.ภิกษา อันเด็กชาย ท. ถวายแล้ว ด้วยการแลดูซึ่งหน้า อ.เด็กชาย ท. เหล่านั้น ไม่ถามแล้ว ซึ่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หรือ หรือว่า ซึ่งพระเถระผู้ใหญ่ ท. ด้วยขนม ท. เห็นแล้ว ซึ่งพระเถระ ชื่อว่ามหากัสสปะ ถือเอาแล้ว ซึ่งขนม ท. กับด้วยกะระเข้า ท. นั้นเทียว มาแล้ว ดังนี้ ฯ อ.พระศาสดา สดับแล้ว ซึ่งวาจาเป็นเครื่องกล่าวของภิกษุ ท. เหล่านั้น ตรัสแล้วว่า ดูกรภิกษุ ท. อ.ภิกษุผู้เชนกับด้วยมหากัสสปะ ผู้เป็นบุตรของเรา เป็นที่รักของเทวดาและมนุษย์ ท. ย่อมเป็น อ.เทวดาและมนุษย์ ท. เหล่านั้น ย่อมกระทำ ซึ่งการบูชาด้วยปัจจัยสี่ แก่มหากัสสปะนั้นนั้นเทียว ดังนี้ ตรัสแล้ว ซึ่งพระคาถานี้ ว่า

อ.ชน ย่อมกระทำ ซึ่งบุคคลผู้ถึงพร้อมแล้วด้วยศีลและ
ทัสสนะ ผู้ตั้งอยู่ในธรรม ผู้กล่าวซึ่งคำสัตย์โดยปกติ
ผู้กระทำอยู่ซึ่งงานของตนนั้น ให้เป็นที่รัก ดังนี้ ฯ

อ.อรรถว่า ผู้ถึงพร้อมแล้ว ด้วยปาริสุทธิศีลสี่ด้วยนั้นเทียว ด้วยสัมมาทัสสนะ อันประกอบพร้อมแล้ว ด้วยมรรคและผลด้วย ดังนี้ แห่ง - ในบท ท. เหล่านั้นหนา - บาทแห่งพระคาถาว่า สีสทสฺสนสมฺปนฺน ดังนี้ ฯ อ.อรรถว่า ผู้ตั้งอยู่แล้ว ในธรรมอันเป็นโลกุตตระ อันมีอย่างแก้

ดังนี้ แห่งบทว่า **ธมฺมฏฺฐิ** ดังนี้ อธิบายว่า ผู้มีธรรมอันเป็นโลกุตตระ อันกระทำให้แจ้งแล้ว
 ดังนี้ อันบัณฑิต พึงทราบ ฯ อรรถว่า ชื่อว่าผู้กล่าวซึ่งคำสัตย์โดยปกติ ด้วยสัจญาณ เพราะ
 ความที่แห่งสัจจะ ท. สี่ อันตนกระทำให้แจ้งแล้ว โดยอาการ ท. สิบหก ดังนี้ แห่งบทว่า **สจฺจ**
วาหิโน ดังนี้ ฯ อรรถว่า ผู้ยัง - อ.ลิกขา ท. สาม ชื่อว่างาน ของตน - ลิกขา ท. สามเหล่านั้น ให้
 เต็มอยู่ ดังนี้ แห่งบาทแห่งพระคาถาว่า **อตฺตโน กมฺมกฺุพฺพานํ** ดังนี้ ฯ อรรถว่า อ.มหาชน
 ผู้อยู่ในโลก ย่อมกระทำ ซึ่งบุคคลนั้น ให้เป็นที่รัก คือว่า เป็นผู้ใคร่เพื่ออันเห็น เป็นผู้ใคร่เพื่อ
 อันไหว้ เป็นผู้ใคร่เพื่ออันบูชา (ซึ่งบุคคลนั้น) ด้วยปัจจัยสี่ ย่อมเป็นนันทียว ดังนี้ แห่งหมวดสอง
 แห่งบทว่า **ติ ชโน** ดังนี้ ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. เมณฑกเศรษฐีนั้น ครั้นทำบุญกรรม ในกาลแห่งพระวิปัสสิพุทธเจ้า อย่างนี้แล้ว
 จุตจากอภัพนั้น ท่องเที่ยวไปในหมู่เทพและหมู่มนุษย์ ในภทรกัลป์นี้ บังเกิดในตระกูลเศรษฐี
 มีโภคทรัพย์มากในเมืองพาราณสี ได้เป็นเศรษฐีเมืองพาราณสีแล้ว ฯ วันหนึ่ง เขากำลังเดินทางไป
 ฝ่าพระเจ้าอยู่หัว พบปุโรหิตจึงถามว่า ท่านอาจารย์ ท่านตรวจดูฤกษ์ยามบ้างไหม ฯ เออ
 เราตรวจดูอยู่ พวกเราจะมืงานอย่างอื่นอะไรเล่า ฯ ถ้าเช่นนั้น ความเป็นไปของชนบท
 จะเป็นเช่นไร ฯ จะมีภัยอย่างหนึ่ง ฯ ภัยชื่ออะไร ฯ ฉกตภัย (ความอดอยาก) ท่านเศรษฐี ฯ
 จะมีเมื่อไร ฯ จากนี้ไปอีก ๓ ปี ฯ เศรษฐีได้ฟังคำนั้น จึงให้ทำกรรมเพิ่มมากขึ้น แม้ทรัพย์
 ที่มีอยู่ในเรือนก็เอามาซื้อข้าวเปลือกอย่างเดียว ให้สร้างฉาง ๑,๒๕๐ แล้วบรรจุข้าวเปลือกให้เต็ม
 ทุกฉาง ฯ เมื่อฉางทั้งหลายไม่เพียงพอ จึงให้บรรจุภาชนะมีตุ้มเป็นต้นจนเต็ม ส่วนที่เหลือก็ขุด
 หลุมฝังไว้ที่พื้นดิน ฯ เศรษฐี ให้ขย่ำส่วนที่เหลือจากที่ฝังกับดินเหนียวแล้วฉาบฝาเรือนไว้ ฯ
 สมัยต่อมา เมื่อฉกตภัยมาถึงเข้า เศรษฐีนั้นบริโภคข้าวตามที่ตนเก็บไว้ เมื่อข้าวเปลือกที่ตนเก็บ
 ไว้ในฉาง และในภาชนะมีตุ้มเป็นต้น หมดสิ้นแล้ว จึงให้เรียกบริวารชนมาพูดว่า ไปเถิดพ่อแม่
 ทั้งหลาย จงไปสู่ภูเขานอนอยู่ ในเวลาเมื่ออาหารสมบูรณ์ ประสงค์จะกลับมาสำนักเรา ก็จงมา
 หากไม่ประสงค์ ก็จงอยู่ที่ภูเขานั้นแหละ ฯ

พระราชปริยัติเมธี ธมฺมเสฏฺโฐ วัดชนะสงคราม

สนามหลวงแผนกบาลี

เจलय.

ตรวจแก้.